
Spis treści

Wstęp	11
Rozdział 1. Konteksty rozważań nad czynnikiem duchowym w rosyjskiej koncepcji bezpieczeństwa informacyjnego	15
1.1. Płaszczyzny badań czynnika duchowego w rosyjskiej koncepcji bezpieczeństwa	15
1.1.1. Kierunki dotychczasowych badań	15
1.1.2. Ograniczenia w rozważaniach nad problematyką bezpieczeństwa informacyjnego FR	21
1.2. Pojęcie bezpieczeństwa informacyjnego i definiowanie zjawisk z nim związanych	23
1.2.1. Definiowanie bezpieczeństwa informacyjnego	23
1.2.1.1. Problemy definicyjne bezpieczeństwa informacyjnego ...	23
1.2.1.2. Sposoby definiowania przestrzeni informacyjnej	33
1.2.1.3. Wojna i walka informacyjna	39
1.2.2. Wojna psychologiczna	44
1.2.2.1. Definiowanie	44
1.2.2.2. Metody prowadzenia (socjotechnika)	50
1.2.2.3. Propaganda	52
1.2.2.4. Media masowe i inne środki oddziaływania	54
1.2.3. Bezpieczeństwo informacyjne w teoriach wojen nowej generacji	61
1.2.3.1. Uwarunkowania wojen nowej generacji	61
1.2.3.2. Wymiar duchowy bezpieczeństwa informacyjnego w teoriach wojen nowej generacji	64

Rozdział 2. Uwarunkowania bezpieczeństwa informacyjnego

Rosji	74
2.1. Uwarunkowania historyczne	74
2.1.1. Doświadczenia przedrewolucyjne	74
2.1.2. Doświadczenia z okresu radzieckiego	90
2.2. Uwarunkowania współczesne	102
2.2.1. Wewnętrzne i międzynarodowe	102
2.2.2. Społeczne	108
2.2.2.1. Nowe tendencje społeczne	108
2.2.2.2. Religia	110
2.2.2.3. Życie polityczne	111
2.2.3. Ideologiczne	113
2.3. Uwarunkowania instytucjonalne	117
2.3.1. Charakterystyka ustroju	117
2.3.2. Prezydent i administracja prezydenta	118
2.3.3. Rząd Federacji Rosyjskiej	121
2.3.3.1. Premier i rząd	121
2.3.3.2. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	122
2.3.3.3. Ministerstwo Sytuacji Nadzwyczajnych	123
2.3.3.4. Ministerstwo Spraw Zagranicznych	123
2.3.3.5. Ministerstwo Rozwoju Cyfryzacji, Łączności i Komunikacji Masowej	124
2.3.3.6. Pozostałe resorty	127
2.3.4. Siły zbrojne Federacji Rosyjskiej	128
2.3.5. Służby specjalne Federacji Rosyjskiej	132
2.3.5.1. Służby specjalne w systemie bezpieczeństwa Rosji	132
2.3.5.2. Federalna Służba Bezpieczeństwa	132
2.3.5.3. Służba Wywiadu Zagranicznego	135
2.3.5.4. Pozostałe służby	137
2.3.6. System medialny Federacji Rosyjskiej	138
2.3.6.1. Media tradycyjne	138
2.3.6.2. Rosyjski Internet	141
2.3.7. Instytucje pozarządowe	146

Rozdział 3. Czynniki duchowe bezpieczeństwa informacyjnego

w świetle piśmiennictwa rosyjskiego	149
3.1. Piśmiennictwo przedrewolucyjne	149
3.2. Piśmiennictwo radzieckie	153
3.2.1. Ogólna charakterystyka	153
3.2.2. Wojna psychologiczna według Dmitrija Wołkogonowa	159

3.2.2.1.	Wprowadzenie	159
3.2.2.2.	„Wojna psychologiczna” Wołkogenowa jako wyraz ra- dzieckiego poglądu na rywalizację w sferze duchowej	160
3.2.2.3.	Podsumowanie	165
3.3.	Piśmiennictwo białej emigracji	166
3.3.1.	Ogólna charakterystyka	166
3.3.2.	Wojna buntownicza według Jewgienija Messnera	167
3.3.2.1.	Wprowadzenie	167
3.3.2.2.	Analiza przemian społeczno-politycznych XX wieku i ich reperkusji dla sztuki wojennej	168
3.3.2.3.	Fenomen wojny buntowniczej	174
3.3.2.4.	Koncepcje ideologiczne – postulaty dla Rosji	179
3.3.2.5.	Podsumowanie	181
3.4.	Piśmiennictwo współczesne	183
3.4.1.	Ogólna charakterystyka	183
3.4.2.	Wojna informacyjna według Igora Panarina	191
3.4.2.1.	Wprowadzenie	191
3.4.2.2.	Wizje geopolityczne	192
3.4.2.3.	Światowa wojna informacyjna	195
3.4.2.4.	Nowe trendy w światowej wojnie informacyjnej	204
3.4.2.6.	Wnioski dla bezpieczeństwa informacyjnego Federacji Rosyjskiej	205
3.4.2.7.	Podsumowanie	209
3.4.3.	Współczesna wojna według Walerija Gierasimowa	212
3.4.3.1.	Wprowadzenie	212
3.4.3.2.	Założenia „doktryny Gierasimowa”	214
3.4.3.3.	Podsumowanie – recepcja „doktryny Gierasimowa”	219

Rozdział 4.	Czynnik duchowy bezpieczeństwa informacyjnego w świetle rosyjskich dokumentów planowania strategicznego	222
4.1.	Ogólna charakterystyka rosyjskich dokumentów planowania strategicznego	222
4.2.	Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Federacji Rosyjskiej	226
4.2.1.	Koncepcja Bezpieczeństwa Narodowego	226
4.2.2.	Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Federacji Rosyjskiej do 2020 roku	228
4.2.3.	Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Federacji Rosyjskiej z 2015 roku	230

4.3. Doktryna Bezpieczeństwa Informacyjnego	235
4.3.1. Doktryna Bezpieczeństwa Informacyjnego Federacji Rosyjskiej z 2000 roku	235
4.3.2. Doktryna Bezpieczeństwa Informacyjnego Federacji Rosyjskiej z 2016 roku	237
4.4. Doktryna Wojenna Federacji Rosyjskiej	244
4.4.1. Doktryny Wojenne z lat 2000 i 2010	244
4.4.2. Doktryna Wojenna Federacji Rosyjskiej z 2014 roku	247
4.5. Koncepcja Polityki Zagranicznej Federacji Rosyjskiej	249
4.5.1. Koncepcje Polityki Zagranicznej Federacji Rosyjskiej z lat 1993, 2000, 2008 i 2013	249
4.5.2. Koncepcja Polityki Zagranicznej z 2016 roku	252
4.6. Dokumenty w zakresie zwalczania ekstremizmu i terroryzmu	254
4.6.1. Koncepcja Przeciwdziałania Terroryzmovi w Federacji Rosyjskiej	254
4.6.2. Kompleksowy plan zwalczania ideologii terroryzmu w Federacji Rosyjskiej	255
4.6.3. Koncepcja Bezpieczeństwa Społecznego Federacji Rosyjskiej ...	257
4.6.4. Strategia Przeciwdziałania Ekstremizmowi w Federacji Rosyjskiej	259
4.7. Przykładowe inne dokumenty	262
4.7.1. „Koncepcyjne poglądy na działalność Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej w przestrzeni informacyjnej”	262
4.7.2. „Podstawy państwowej polityki Federacji Rosyjskiej w zakresie międzynarodowego bezpieczeństwa informacyjnego”	264
4.7.3. Pozostałe dokumenty	267
Rozdział 5. Czynniki duchowe bezpieczeństwa informacyjnego w kontekście konfliktów w Gruzji, Syrii i na Ukrainie	269
5.1. Konflikt w Gruzji	269
5.1.1. Przygotowanie	269
5.1.2. Działania w czasie konfliktu	276
5.1.3. Sankcjonowanie	282
5.2. Konflikt w Syrii	288
5.2.1. Przygotowanie	288
5.2.2. Działania w czasie konfliktu	293
5.2.3. Sankcjonowanie	302
5.3. Konflikt na Ukrainie	305
5.3.1. Przygotowanie	305
5.3.2. Działania w czasie konfliktu	316

5.3.2.1. Ogólna charakterystyka konfliktu	316
5.3.2.2. Operacja krymska	319
5.3.2.3. Walki na wschodzie Ukrainy (Donbas)	322
5.3.2.4. Dalsza destabilizacja sytuacji na Ukrainie	331
5.3.3. Sankcjonowanie	340
Podsumowanie	351
Bibliografia	367
Dokumenty i akty prawne	367
Publikacje i opracowania	370
Strony internetowe	402
Wykaz skrótów	407
Indeks osobowy	409
Indeks rzeczowy	415